

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN
te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 31.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

Binnen de stad, 7 fr. per jaar.
Buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per druk-
regel.

TONGEREN, DEN 16 JANUARIJ.

NIEUWJAARSGIFTEN

AAN PIUS IX.

Bedrag der vorige lijst.	Fr.	351,00
Ontvangen op het bureel vanden <i>Postrijder</i> :		
Mevr. de Borman,	20,00	
M. den advocaat Perreau,	20,00	
M. Deplouge, burgemeester te Widoie,	10,00	
Man en vrouw van Bilsen,	10,00	
M. H. Brauwiers, pastoor te Herstappel,	10,00	
M. J. Lamotte, pastoor te Lauw,	10,00	
M. J. Van Iersel, coadjutor id.	5,00	
M ^o de W ^o Lamotte, winkelierster te Tongeren,	10,00	
Mejufv. Isabella Schoubben, te Tongeren,	2,50	
M. Smets, pastoor te Millen,	10,00	
M. Maes, kapelaan id.	5,00	
Ida Vanheeswyck,	2,00	
M. Vandenbosch, rektor van Offelken,	50,00	
Ontvangen door de tusschenkomst van M. den deken.		
M. Joachim Meesen van Tongeren,	5,00	
M. Kerkhof, pastoor te Neerpepen,	5,00	
Catharina Weik, keukenmeid,	2,00	
Mevrouw Stas-Stevens, rentenierster te Tongeren,	60,00	
Eene dienstmeid der parochie van O.-L.-V.	5,00	
Eene weduwe id.	2,00	
M. Pierre-Joseph Peeters, boekbinder,	10,00	
M. Viggria, pastoor te Herderen,	10,00	
Eene onbekende, id.	5,00	
Dorothea Berden, dienstmeid, id.	1,00	
Eene congregant van Tongeren,	2,00	
Eene onbekende id.	2,50	
M. Denis, kapelaan van O.-L.-V. kerk,	10,00	
Eene onbekende van Tongeren,	5,00	
M. Massar, pastoor te Vechmael,	20,00	
Eene burgervrouw van Tongeren,	5,00	
Eene dienstmeid id.	5,00	
Id. id.	1,00	
Total,	Fr.	671,00

De wil van het volk.

De wereld laat zich leiden door woorden. *Verba et voces*, zeggen de oude latinisten, daarmee draait men den wereld rond den vinger.

Een kwakzalver die op eenen jaarmarkt aan het volk vertelt dat hij de tanden van den keizer van Rusland uitgetrokken of de ekster-

oogen der keizerin van Frankrijk genezen heeft, die zal geene moeite hebben om aan het onnozelen volk te doen gelooven dat hij den grootsten eksterog en tandmeester van den aardbol is. Dank aan zijne schoone woorden konthij met zijne trekking aan het gebit zijner kalanten en van het gebit komt hij natuurlijk aan hune beurs.

Het volk wordt door den pillas gefopt, waarom? Omdat het volk zich door woorden laat leiden.

Er zijn in de wereld nog andere kwakzalvers dan die welke 's donderdags met hun mager gespan oporzen markt komen parade maken. Er zijn liberale tandmeesters die aan het volk al zijne liberale afnemers en die de onnoozele menschen voorbijpraten met hun te zeggen: Weest gerust, gij zijt de vrijste jongens van de wereld want in uwe constitutie staat geschreef en *Alle macht komt van het volk*.

Indedaad er staat geschreef dat alle macht van het volk komt, maar wanneer men het ding van kortbij naziet, dan ondervindt men dat er alle dagen een hoope zaken gebeuren die geheel strijdig zijn tegen den wil van het volk.

Wat begeert het belgisch volk?

Wenschen niet bijna alle Belgen dat de krijgskosten, zooveel het mogelijk is, verminderd worden? Dat men ophoudt de opbrengst der contributien, welke met zooveel nut aan nijverheid en landbouw zouden kunnen besteed worden in eenen nutteloozen soldatenpraal, in fort en in casematten, als in eenen afgrond zonder boden te werpen?

En wat doen onze politieke tandmeesters? Zij slaan de wenschen van het volk in den wind, stemmen miljoenen op miljoenen, verzwaren de reeds zoo drukke bloedwet; door hune uitzinnige versterkingsplannen verkwesten zij 's lands penningen en verweken in het land eenen haat, welke misschien nimmer een einde zal nemen.

Wenschen bijna alle burgers niet dat het bestuur ophoudt, door die eeuwige zagerijen over klerikaal en liberaal, het land in vuur en vlam te zetten; dat onze wetgevende kamers eindelijk de reeds zoo lang uitgestelde wetsontwerpen bestudeeren, dat onze kamers eens recht worden wat ze wezenlijk moeten zijn: de uitdrukking van den volkswil, in plaats van bronnen, waaruit oneenigheid en twist, door het gansche land verspreid worden!

Wensch het volk niet dat eenieder de vrijheid van geweten hebbe, dat de ongelooften volgens hun ongelooft mogen leven, maar dat de kristene menschen de vrijheid van godsdienst van hunnen kant ook moeten genieten?

Iedereen ging ten elf ure naar huis, en men konzigde aan dat de processie morgen, zondag, zoude plaats hebben. Tengevolge van het groote gedrang, dat ons naar een hoek gedreven had, bleven M. Goulden en ik tot de laatsen; toen wij heengingen, waren de landbouwers van Vier Winden, de barakken enz., reeds buiten de duitsche poort. Men hoorde niets meer dan het sluiten der deuren van de burgers, en eenige oudjes die door de straat van het arsenaal liepen, met elkander pratende over de buitengewone dingen, die zij gehoord hadden.

Ik ging mijn kamerke binnen, en toen ik mij te bed begeven had, droomde ik nog langen tijd van Katharina, de Jakobijnen en de processie die wij zien zouden.

IV.

Den volgenden dag begonnen de klokken, met het aanbreeken van den dag, te luiden.

Ik stond op, deed mijn venster open, en zag de zon met een rood schijnsel achter het bosch van Bonnefontaine opgaan.

Het zal ongeveer 5 ure geweest zijn; men voelde reeds dat het warm zou worden en de reuk der eiken-, beuk- en palmblederen, die op de straat lagen, vervulde de lucht.

Men zag reeds verscheidene troepen boeren, die te midden der stilte met elkander spraken. Men herkende al de dorpen: die van Wechem, van Miling, van Graufthal, Dosenheim, aan hune groote drijkante hoeden en plumpe kleeding, de vrouwen met lange zwarte kleederen, en groote piqué-mutsen, welke in den vorm van eene matras in den nek hingen; die van Dagsberg, van Hildhouse, van Harburg en de la Houpe aan hune ronde vilten hoeden met breeden rand, de vrouwen blootshoofs, kort kleed, klein,

Alle macht komt van het volk, dat is wat rachtig schoon gezegd, maar dat is ongeluk bij een van de dikste leugens die ooit in een e grondwet gestaan hebben. De waarheid is dat het volk door het liberaal ministerie juist behandeld wordt, zooals het onwetend volk dat zijne tanden toevertrouwt aan de pitstang van den kwakzalver. Het belgisch volk betaalt ook om gefopt te worden, het betaalt alle jaren meer en meer en het wordt alle jaren erger gefopt.

De Kamer.

De beraadslaging over het budget van binnenlandsche zaken is aan den gang. M. Lehardy de Beaulieu, die in eene der laatste discussiën de aangroei der uitgaven had geblameerd, en waartegen M. Frère met bliksemend oog en woord was opgestaan — heeft zich echter niet laten ontwapenen.

Hij is andermaal opgetreden, en heeft met cijfers bewezen dat de uitgaaf van den Staat, niet alleen verdubbeld, maar zelfs in sommige rubrieken, driemaal grooter geworden is sedert 1840.

Zoo kritikeerde de vertegenwoordiger van Nijvel de verhooging van de onkosten voor de burgerwacht, voor de dekoratiën; de geldverspilling aan subsidien voor letteren en kunsten.

Indedaad, deze laatste subsidien, welke enkel opgestreken worden door eenige creaturen, die echter niet veel anders in letterkunde voortbrengen dan pondpapier, verdient afgekeurd te worden. De subsidien hebben nog nooit een meesterstuk doen ontstaan, en zij dienen schier enkel en alleen om ministeriele verkeerdheid te beloonen.

Wij ontleenen het volgende aan de redevoering van M. Lehardy de Beaulieu:

Ik heb onlangs de voortdurende aangroeiing van het budget van binnenlandsche zaken aangezeen, en intusschen tijd de zaak nog onderzocht. In 1840 beliep het budget 4,140,000 fr. In 1849 nam 7 miljoen; in 1859 op 8,140,000 fr. en thans 12,680,000 fr.

De jaarwedde der ministers is dezelfde gebleven, maar die van het personeel is aanzienlijk vermeerderd. In 1840 was het 148,000 fr. en nu 300,000 fr.

Het kapittel *dekoratiën*, dat in 1840 slechts 9000 fr. beliep, is in 1860 op 20,000 fr. gebracht. De aanvragers van dekoratiën worden dus al meer en meer talrijk. Wij waren reeds de meest gekorcorerde natie der wereld, er zal een dag komen dat al de Belgen zullen gedekoreerd zijn.

Spreeker wijst de gedurige vermeerdering aan van het budget van landbouw. Hij is overtuigd dat de zoogezegde aanmoedigingen aan den landbouw, volstrekt tot niets dienen. Als de hoogere graad niet bestond, zou er de landbouw

bruin, schraal en levendig als buskruit.

De kinderen kwamen achteraan, met hune schoenen in de hand; doch zij gingen allen een voor een op het plaatsje van Lauterspech zitten, om frun te schoenen voor de processie aan te trekken.

De enige geestelijken kwamen ook bij twee of drijaacht er hune dorpelingen aan, onder elkander vroolijk pratende en lachende.

Met mijne ellebogen, op den reichel liggende, zag ik naar dat alles, terwijl ik bij mij zelve dacht, dat die menschen zeker reeds voor middernacht op weg waren gegaan, om hier alzo vroeg te kunnen zijn, dat zij het gebergte hadden moeten doorloopen, uren lang door de bosschen en bij het maanlicht over de kleine brugjes gegaan waren. Ik dacht er over dat de godsvrucht toch een schoone zaak is, dat de stadsliezen het niet wisten, maar dat de duizende arbeiders op het veld, landbouwers en houthakkers, ruwe en toch goede wezens, die hune vrouwen en kinderen liefhebben, die grijsheid hunner ouders eeren, hen helpen en de oogen sluiten in de hoop op een beter leven, niets dan dezen troost hier op aarde hebben.

Terwijl ik zoo naar de menigte, die zonder ophouden voorbijging, staarde, stelde ik mij voor dat tante Margriet, en Katharina er even als de landbouwers over dachten; en ik was gelukkig te weten, dat zij voor mij baden.

De dag klon verder, de klokken luidden, ik zag nog altijd voort. Ik hoorde ook dat M. Goulden opstond en zich aankleedde; eenige oogenblikken later trad hij in zijn overlemd mijn kamerke binnen, en, mij daar in gedachten vindende, riep hij: «Jozef, het schooneste wat men op de wereld zien kan, is de godsdienst van het volk!» En terwijl ik verbaasd stond hom te

niet slechter om zijn. De landbouwscholen hebben diensten kunnen bewijzen; maar de tijd zal komen, dat zij niet meer noodig zullen wezen. De uitgaven voor de ontginting der Kempen hebben voorzeker niet opgebracht wat zij gekost hebben. Elke veerarts, welke met zijne diploma uit de school komt, kost aan den Staat 20 à 30,000 fr.

Het hooger onderwijs, dat in 1840 aan den Staat 681,000 fr. koste, is thans op 1,102,000 fr. gebracht.

Ik begrijp dat de Staat groote opofferingen voor het onderwijs doet; maar onze universiteiten zijn nu enkel nog fabrieken van privilegiën; zij hebben slechts tot taak eenige personen in staat te stellen zich een diploma te bezorgen. Wat mij betreft, ik zou liever de uitgave zien afschaffen, dan den tegenwoordigen stand van zaken zien voor te duren.

Het budget van onderwijs is insgelijks merkkelijk aangegroeid, en ik beklaag er mij over; evenwel denk ik, dat het middelbaar onderwijs ook niet op de hoogte is waar het zou moeten zijn; het beperkt zich meer en meer in de administratieve reglementen, welke aan de professors alle initiatief, ontnemen. — In dergelijke omstandigheden wordt alle vooruitgang onmogelijk.

De uitgave voor het lager onderwijs is de eenige welke ik te gering geloof. Ik zou willen weten welk cijfer er zou noodig zijn om de inrichting van ons lager onderwijs te volledigen. Ik zou ook willen weten waar de inrichting der nieuwe normaalscholen blijft en welke de hinderpalen zijn, die tot nu toe het gouvernement hebben tegengehouden.

In 1840 bedroeg het kapittel der letteren en wetenschappen 207,000 fr.; in 1850 op 255,000; in 1860 op 350,000 en in 1869 staat het op het budget voor 454,000 fr. De vermeerdering is dus zeer aanzienlijk.

Ik zal mij bij eene enkele kwestie bepalen. Welke zijn de resultaten van de aanmoediging der letteren en wetenschappen door den Staat? Heeft dit belangrijke werken doen ontstaan? Geleerden, wier namen door gansch Europa worden aangehaald? Ik twijfel er aan. Ik denk dat onze geleerden zouden geleerd, de letterkundigen zouden letterkundigen en dat onze schrijvers niet minder schrijvers zouden geweest zijn, ook zonder de tusschenkomst van den Staat en zonder de aanmoediging van letteren en wetenschappen. Er is geen punt waarin de onmacht van den Staat blijkbaar is dan in dat van geleerden en letterkundigen te willen maken.

Ik zal hetzelfde zeggen van kapittel IX, betrekkelijk de Schoone Kunsten, en voor hetwelk de aangroeiing der uitgaven zeer aanzienlijk is geweest.

Alzo is het artikel der subsidien, van 114,000 fr. in 1840, tot 425,000 fr. in 1869 geklommen.

Wat hebben al deze subsidien voortgebracht? Ik ben gedwongen te zeggen dat onze groote artisten, ook zonder de subsidien van het gouvernement, groote artisten zouden geweest zijn. Hoe klein het cijfer ook zij, toegestaan voor

hooren zeggen wat ik juist bij mij zelve dacht, vervolgde hij: «Ja, de liefde tot God, de liefde voor het vaderland, de liefde voor zijn gezin, het is alles hetzelfde. Doch wat een mensch soms treurig stemt, is dat men de liefde voor het vaderland niet misbruiken om de eerzucht van een enkel mensch te voldoen.»

Die woorden troffen mij; zij zijn mij bijgebleven en ik heb sinds dikwijls gedacht dat zij eene treurige waarheid beheldden.

Nauwelijks waren wij aan tafel, of tante Margriet en Katharina traden binnen. Katharina was geheel in het zwart gekleed, voor de dienst ten behoeve van Lodewijk XVI; zij had een mutsje van zwarte tulle op, een sierlijk gemaakt kleedje, welks zwarte kleur haar gelaat zoo blank, zoo blozend en fijn deed zijn, dat ik bijna niet gelooven kon, dat het de verloofde van Jozef Berthold was. Haar hals was blank als sneeuw en zonder hare lippen en kleine ronds kin, zonder hare blauwe oogen en blonde baren, zou ik gedacht hebben, dat het een ander was die op haar geleek, maar nog schooner dan zij. Zij lachte toen zij mijne buitengewone bewondering bemerkte.

Daar zij zich over mijne schouder boog, hield ik haar omrand, zoodat vader Goulden en tante Margriet elkander lachend aankken, en ik hen verre weg gewenscht bad, om Katharina te kunnen zeggen, dat ik haar hoe langer hoe meer begon lief te krijgen, en dat ik duizendmaal mijn leven voor haar laten zou; maar voor hen zou dat niet passend geweest zijn. Terwijl ik daaraan dacht werd ik aangedaan.

Tante had ook een zwart kleed aan en haar gebedenboek onder den arm.

— Komt gij mij niet omhelzen, Jozef, zeide zij, gij ziet toch dat ik even als Katharina mijn

WATERLOO.

VRIJE VERTALING NAAR HET FRANSCH.

(VERVOLG.)

Het gerucht ging dat mende nationale goederen zou moeten teruggeven, en dat de processie de braven van de slechten scheiden zou, daar de laatsen er zich niet bij zouden durven vertoonen. Ik had, God zij dank! mij niets te verwijten omtrent den moord van Lodewijk XVI, ik bezat ook geene nationale goederen, en al wat ik wenschte, was de vergunning te hebben met Katharina te mogen trouwen. Ik dacht met tante Margriet, dat M. Goulden ongelijk had, er zich tegen te verzetten, doch ik zou het hem nimmer hebben durven zeggen. Ik was zeer ongelukkig, te meer daar de klanten die ons hune borlogien ter reparatie kwamen brengen, allen erbidweerdige menschen, maitres, boschwachters, enz. alles goedkeurden. Naar hen luisterende, ging M. Goulden met zijn werk voort, en als het klaar was keerde hij zich om, en zegde: «Hier, mijnheer Christophe of Nikolaas, het is zooveel.» Hij schen geen belang in die dingen te stellen, en alleen, als de een of de ander over de nationale goederen begon te spreken, over den opstand van vijf en twintig jaren, de verzoening der vroegere misdaden, dan nam hij zijnen bril af en zijn hoofd opheffende als om te luisteren, zegde hij op verbaasden toon: «Ah ba! ah ba! mijnheer Claude! Zie... zie... gij verbaast mij...»

Ik meende nog altijd dat hij van gedacht zou veranderen over de processie van Lodewijk XVI, en den avond te voren, nadat wij ons avondmaal geëindigd hadden, was ik zeer verheugd. Wij gingen te zamen uit.